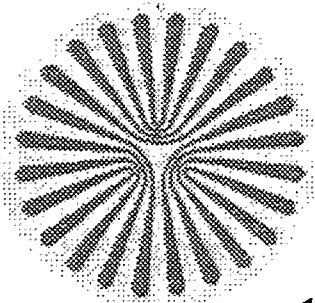

١٠٩٧٩

دانشگاه پیام نور - کتابخانه مرکزی	
دفتر نشریات	
شماره ثبت	۲
شماره نشریه	۸۶
شماره دوره	۸۴۶۴

دانشگاه پیام نور تهران
دانشکده علوم تربیتی
گروه علوم تربیتی

عنوان پایان نامه :

تحلیل داستان های قرآنی ، کتاب های قرآن دوره ابتدایی از دیدگاه تربیتی

پایان نامه :

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
در رشته برنامه ریزی درسی

مؤلف :

میمنت صلحی

استاد راهنما :

جناب آقای دکتر محمد رضا سنگری

شهریور ۱۳۸۳

۱۰۰۹۷۹

دانشگاه پیام نور تهران
دانشکده علوم تربیتی
گروه علوم تربیتی

عنوان پایان نامه :

تحلیل داستان های قرآنی ، کتاب های قرآن دوره ابتدایی از دیدگاه تربیتی

پایان نامه :

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
در رشته برنامه ریزی درسی

مؤلف :

میمنت صلحی

استاد راهنما :

جناب آقای دکتر محمد رضا سنگری

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر بهمن زندی

شهریور ۱۳۸۳

وزارت اطلاعات و فرهنگ
توسعه و نشر
کتابخانه

۱۳۸۷ / ۱۲ / ۱۱

تصویب نامه

پایان نامه تحت عنوان :

تحلیل داستانهای قرآنی کتابهای آموزش قرآن دوره ابتدائی
از دیدگاه تربیتی

تاریخ دفاع : ۸۳/۷/۲۹ نمره : ۱۸۱۵ درجه ارزشیابی : عالی

اعضای هیات داوران :

نام و نام خانوادگی هیات داوران مرتبه علمی امضا

استاد راهنما

آقای دکتر سنگری

استاد مشاور

آقای دکتر زندی

استاد داور

آقای دکتر ذوالفقاری

نماینده محترم گروه

آقای دکتر زندی

استادیار ۸۳/۷/۲۹
سنگری

استادیار
زندی

استادیار
ذوالفقاری

استادیار
زندی

تقدیم به همسر م

آقای مجتبی گلپایگانی

به پاس همدلی و همراهی بی دریغ و صادقانه شان.

نام خانوادگی دانشجو: صلحی

نام: میمنت

عنوان پایان نامه: تحلیل داستان های قرآنی، کتاب های قرآن دوره ابتدایی از دیدگاه تربیتی

استاد راهنما: جناب آقای دکتر محمد رضا سنگری

استاد مشاور: جناب آقای دکتر بهمن زندی

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد رشته: برنامه ریزی درسی گرایش: دانشگاه: پیام نور- علوم انسانی

دانشکده: علوم تربیتی تاریخ فارغ التحصیلی: شهریور ۱۳۸۳ تعداد صفحه: ۲۲۷

کلید واژه ها: تحلیل - داستان های قرآنی - کتب آموزش قرآن دوره ی ابتدایی - دیدگاه تربیتی

چکیده:

قرآن آخرین و کاملترین کتاب الهی است. این کتاب برای انتقال مفاهیم مورد نظر خود، از قصه های بسیاری استفاده کرده است. قصه های قرآنی خیالی نیستند، بلکه واقعی و تاریخی هستند.

قصه از دیرباز مورد علاقه ی انسان ها بوده است. به همین دلیل استفاده از قصه به جاذبه های مفاهیم قرآنی برای مخاطب می افزاید. در این پایان نامه ابتدا قصه، حکایت و داستان تعریف شده است. بعد از آن پیشینه ی تاریخی قصه در چند کتاب دینی آسمانی مورد بررسی قرار گرفت و به ویژگی ها و اهداف قصه های قرآنی پرداخته شده است.

همچنین شخصیت و ویژگی های آن در داستان مورد توجه قرار گرفته است. فصل چهارم به اصول ادبیات داستانی داستان های کتب آموزش قرآن مقطع ابتدایی تعلق دارد و اهداف این داستان ها شمارش شده است.

در فصل پنجم، هشت داستان از چهار کتاب آموزش قرآن کلاس های دوم تا پنجم به طور گسترده تحلیل گردیده است. این تحلیل هم به لحاظ محتوایی، و هم شکلی و ساختاری است. علاوه بر این بقیه ی داستان های کلاس دوم، به طور موجز تحلیل و دلایل انتخاب هشت داستان اصلی نیز تبیین شده است. در پایان با ترسیم چند جدول و نمودار، مختصات این داستان ها، به همراه جمع بندی کلی پایان نامه ارائه گردیده است.

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
	چکیده
الف	پیش‌گفتار
یک	مقدمه
۷	فصل اول: ادبیات تحقیق
۸	۱-۱- داستان
۹	۱-۲- ریشه‌های لغوی قصه در ادبیات عرب
۹	۱-۳- قصه، حکایت و داستان در لغت‌نامه دهخدا
۱۱	۱-۴- تعریف‌های تخصصی‌تر از قصه و داستان
۱۳	۱-۵- شخصیت و ضرورت وجود آن در اشکال گوناگون داستان
۱۴	۱-۵-۱- تظاهر شخصیت
۱۴	۱-۵-۲- شیوه‌های شخصیت‌پردازی
۱۵	۱-۶- انواع شخصیت
۱۵	۱-۶-۱- شخصیت مدور و مسطح
۱۶	۱-۶-۲- شخصیت پویا و ایستا
۱۶	۱-۶-۳- شخصیت‌های قالبی، قراردادی، نوعی

۱۷	۱-۶-۴- شخصیت‌های تمثیلی و نمادین
۱۸	۱-۶-۵- شخصیت‌های همه‌جانبه
۱۸	۱-۶-۶- شخصیت‌های جامع و ساده
۱۸	۱-۶-۷- پرو توتیپ- پرو توتیپ مذهبی
۱۹	۱-۷- لحن داستان و شخصیت
۲۰	۱-۸- شخصیت‌های قرآن
۲۰	۱-۸-۱- ویژگی شخصیت در قصه‌های قرآنی
۲۱	۱-۹- جمع‌بندی فصل اول
۲۲	فصل دوم: پیشینه تحقیق
۲۳	۲-۱- خاستگاه قصه‌گویی
۲۵	۲-۱-۱- اهداف قصه‌گویی
۲۶	۲-۲- قصه و ارتباط آن با برخی از ادیان
۲۷	۲-۲-۱- تورات و قصه
۲۷	۲-۲-۲- بوداییسم و قصه
۲۸	۲-۲-۳- مسیحیت و قصه
۲۸	۲-۲-۴- قصه در میان اعراب
۳۱	۲-۲-۵- قرآن و قصه‌ی قرآنی
۳۸	۲-۳- چند تحقیق معاصر

۳۹	۲-۴- تعداد قصه‌های قرآن و دسته‌بندی آنها
۴۰	۲-۴-۱- دسته‌بندی به لحاظ تاریخی
۴۱	۲-۴-۲- دسته‌بندی به ترتیب ارایه در قرآن
۴۱	۲-۵- قصص قرآن
۴۴	۲-۶- جمع بندی فصل دوم
۴۵	فصل سوم: روش تحقیق، روش‌های آماری، جامعه‌ی آمادی و موارد اجرا
۴۶	۳-۱- روش تحقیق
۴۸	۳-۲- تعیین چارچوب نظری تحقیق
۴۸	۳-۳- نمونه‌های مورد بررسی
۴۸	۳-۴- تعیین واحد محتوا
۴۹	۳-۵- تهیه‌ی طبقه‌های تحلیل و ترسیم جدولها
۵۰	۳-۶- یافته‌های تحقیق و تجزیه و تحلیل آنها
۵۱	۳-۷- جدول‌ها و نمودارها
۵۱	۳-۷-۱- جدول شماره یک
۵۲	۳-۷-۲- جدول شماره دو
۵۳	۳-۷-۳- جدول شماره سه
۵۴	۳-۷-۴- جدول شماره چهار
۵۵	۳-۷-۵- جدول شماره پنج

۵۶	۳-۷-۶ جدول شماره شش
۵۷	۳-۷-۷ جدول شماره هفت
۵۸	۳-۷-۸ جدول شماره هشت
۵۹	۳-۷-۹ نمودار شماره یک
۶۰	۳-۷-۱۰ نمودار شماره دو
۶۱	۳-۷-۱۱ نمودار شماره سه
۶۲	۳-۷-۱۲ نمودار شماره چهار
۶۳	۳-۷-۱۳ نمودار شماره پنج
۶۴	۳-۷-۱۴ نمودار شماره شش
۶۵	۳-۸- جمع‌بندی فصل سوم
۶۶	فصل چهارم : یافته‌های تحقیق
۶۷	۴-۱- قصه‌های قرآنی
۶۸	۴-۲- اهداف قصه‌های قرآنی
۶۹	۴-۳- علت بهره‌گیری قرآن از قصه
۷۲	۴-۴- کشش‌ها و جاذبه‌های قصه‌های قرآن
۷۲	۴-۵- عبرت‌آموزی قصه‌های قرآن
۷۳	۴-۶- ویژگی‌های قصص قرآن
۷۴	۴-۶-۱- ویژگی‌های محتوایی

۷۵	۴-۶-۲ ویژگی‌های تکنیکی
۷۵	۴-۶-۲-۱- واقعه‌گرایی
۷۵	۴-۶-۲-۲- زبان و بیان قصه‌های قرآن
۷۶	۴-۶-۲-۳- عدم وجود تخیل کاذب
۷۶	۴-۶-۲-۴- به کارگیری عناصر مطلوب داستانی
۷۸	۴-۶-۲-۵- تکرار قصه‌ها
۷۹	۴-۷- کودک و قصه‌های قرآن
۸۳	۴-۸- داستان‌های قرآنی دوره ابتدایی
۸۸	۴-۸-۱- اهداف اصلی داستان‌های قرآنی در دوره ابتدایی
۸۹	۴-۸-۱-۱- عمق و گسترش بخشی به تجارب زندگی
۹۰	۴-۸-۱-۲- بیدارسازی و پرورش وجدان اخلاقی
۹۰	۴-۸-۱-۳- کمک به رشد ذهنی
۹۱	۴-۸-۱-۴- آرایه‌های الگوهای مناسب
۹۲	۴-۸-۱-۵- تأکید بر وحدانیت خداوند
۹۲	۴-۸-۱-۶- کمک به رشد عاطفی
۹۲	۴-۸-۱-۷- تأمین نیاز زیبایی دوستی
۹۳	۴-۸-۱-۸- ارضای نیاز نوجویی و تنوع طلبی و تجارب تفریحی
۹۳	۴-۸-۱-۹- بیداری و فعال سازی حساسیت‌ها

- ۹۳ ۴-۸-۲ اهداف فرعی داستان‌های قرآن دوره ابتدایی
- ۹۴ ۴-۸-۲-۱ تأمین برنامه مناسب برای اوقات فراغت
- ۹۴ ۴-۸-۲-۲ فراگیری کلمات بیشتر برای برقراری ارتباط بهتر
- ۹۵ ۴-۸-۲-۳ ایجاد علاقه نسبت به مطالعه
- ۹۵ ۴-۸-۲-۴ جبران محدودیت کتب درسی
- ۹۶ ۴-۸-۳ قالب داستانی مناسب برای دوره ابتدایی
- ۹۶ ۴-۸-۳-۱ سادگی طرح
- ۹۶ ۴-۸-۳-۲ پیوستگی زمانی، مکانی و موضوعی
- ۹۷ ۴-۸-۳-۳ ایجاد شرایط برای حضور در خلوت قهرمان
- ۹۸ ۴-۸-۳-۴ توجه همزمان به پرورش عقل و عاطفه‌ی کودک
- ۹۹ ۴-۸-۳-۵ اجتناب از افراط و تفریط در آموزش دین از طریق قصه
- ۱۰۰ فصل پنجم: تحلیل داستان‌های انتخابی از کتاب‌های آموزش قرآن
- ۱۰۱ ۵-۱ فهرست داستان‌های موجود در کتاب‌های آموزش قرآن مقطع ابتدایی
- ۱۰۱ ۵-۱-۱ داستان‌های کلاس دوم ابتدایی
- ۱۰۱ ۵-۱-۲ داستان‌های کلاس سوم ابتدایی
- ۱۰۲ ۵-۱-۳ داستان‌های کلاس چهارم ابتدایی
- ۱۰۲ ۵-۱-۴ داستان‌های کلاس پنجم ابتدایی
- ۱۰۳ ۵-۲ تحلیل جامع داستان‌های انتخابی

۱۰۳	۵-۲-۱-۲-۱ تحلیل جامع داستان پاداش صبر- سال دوم
۱۰۳	۵-۲-۱-۱-۱ علت انتخاب
۱۰۳	۵-۲-۱-۱-۲ اشخاص داستان
۱۰۳	۵-۲-۱-۱-۳ مکان اصلی
۱۰۳	۵-۲-۱-۱-۴ مکان های فرعی
۱۰۴	۵-۲-۱-۱-۵ قالب داستان
۱۰۴	۵-۲-۱-۱-۶ ساختار داستان
۱۰۴	۵-۲-۱-۱-۷ موقعیت زمانی
۱۰۴	۵-۲-۱-۱-۸ تم اصلی
۱۰۴	۵-۲-۱-۱-۹ تم های فرعی
۱۰۵	۵-۲-۱-۱-۱۰ مشروح داستان
۱۰۵	۵-۲-۱-۱-۱۱ تحلیل شکلی و محتوایی
۱۰۶	۵-۲-۱-۱۱-۱ مقدمه
۱۰۷	۵-۲-۱-۱۱-۲ میانه
۱۰۹	۵-۲-۱-۱۱-۳ انتها
۱۱۴	۵-۲-۲-۲-۱ تحلیل جامع داستان «اصحاب قیل» سال دوم
۱۱۴	۵-۲-۲-۱-۱ علت انتخاب
۱۱۴	۵-۲-۲-۱-۲ اشخاص داستان

۱۱۴	۵-۳-۲-۳ مکان اصلی
۱۱۴	۵-۲-۲-۴ مکان‌های فرعی
۱۱۵	۵-۲-۲-۵ قالب داستان
۱۱۵	۵-۲-۲-۶ ساختار داستان
۱۱۵	۵-۲-۲-۷ موقعیت زمانی
۱۱۵	۵-۲-۲-۸ تم اصلی
۱۱۵	۵-۲-۲-۹ تم‌های فرعی
۱۱۶	۵-۲-۲-۱۰ مشروح داستان
۱۱۶	۵-۲-۲-۱۱ تحلیل شکلی و محتوایی
۱۱۸	۵-۲-۲-۱۱-۱ مقدمه
۱۱۸	۵-۲-۲-۱۱-۲ میانه
۱۱۹	۵-۲-۲-۱۱-۳ انتها
۱۲۱	۵-۲-۳ تحلیل فشرده بقیه‌ی داستان‌ها - سال دوم
۱۲۱	۵-۲-۳-۱ فتح مکه
۱۲۲	۵-۲-۳-۲ کودک خداپرست
۱۲۳	۵-۲-۳-۳ قهرمان تب شکن
۱۲۴	۵-۲-۳-۴ باغی در میان آتش

۱۲۶	۵-۲-۴-۰ تحلیل جامع داستان «چشمه‌ی زمزم» سال سوم
۱۲۶	۵-۲-۴-۱ علت انتخاب
۱۲۶	۵-۲-۴-۲ اشخاص داستان
۱۲۶	۵-۲-۴-۳ مکان اصلی
۱۲۶	۵-۲-۴-۴ مکان‌های فرعی
۱۲۷	۵-۲-۴-۵ قالب داستان
۱۲۷	۵-۲-۴-۶ ساختار داستان
۱۲۷	۵-۲-۴-۷ موقعیت زمانی
۱۲۷	۵-۲-۴-۸ تم اصلی
۱۲۷	۵-۲-۴-۹ تم‌های فرعی
۱۲۸	۵-۲-۴-۱۰ مشروح داستان
۱۲۸	۵-۲-۴-۱۱ تحلیل شکلی و محتوایی
۱۲۹	۵-۲-۴-۱۱-۱ مقدمه
۱۲۹	۵-۲-۴-۱۱-۲ میانه
۱۳۰	۵-۲-۴-۱۱-۳ انتها
۱۳۴	۵-۲-۵-۰ تحلیل جامع داستان مسافر مدین - سال سوم
۱۳۴	۵-۲-۵-۱ علت انتخاب
۱۳۴	۵-۲-۵-۲ اشخاص داستان

۱۳۴	۵-۲-۵-۳ مکان اصلی
۱۳۴	۵-۲-۵-۴ مکان‌های فرعی
۱۳۵	۵-۲-۵-۵ قالب داستان
۱۳۵	۵-۲-۵-۶ ساختار داستان
۱۳۵	۵-۲-۵-۷ موقعیت زمانی
۱۳۵	۵-۲-۵-۸ تم اصلی
۱۳۵	۵-۲-۵-۹ تم‌های فرعی
۱۳۶	۵-۲-۵-۱۰ مشروح داستان
۱۳۶	۵-۲-۵-۱۱ تحلیل محتوایی و شکلی
۱۳۶	۵-۲-۵-۱۱-۱ مقدمه
۱۳۸	۵-۲-۵-۱۱-۲ میانه
۱۳۸	۵-۲-۵-۱۱-۳ انتها
۱۴۱	۵-۲-۶ تحلیل جامع داستان «حضرت زکریا و مریم» سال چهارم
۱۴۱	۵-۲-۶-۱ علت انتخاب
۱۴۱	۵-۲-۶-۲ اشخاص داستان
۱۴۲	۵-۲-۶-۳ مکان اصلی
۱۴۲	۵-۲-۶-۴ مکان‌های فرعی
۱۴۲	۵-۲-۶-۵ قالب داستان

۱۴۳	۵-۲-۶-۶ ساختار داستان
۱۴۳	۵-۲-۶-۷ موقعیت زمانی
۱۴۳	۵-۲-۶-۸ تم اصلی
۱۴۳	۵-۲-۶-۹ تم‌های فرعی
۱۴۴	۵-۲-۶-۱۰ مشروح داستان
۱۴۴	۵-۲-۶-۱۱ تحلیل شکلی و محتوایی
۱۴۴	۵-۲-۶-۱۱-۱ مقدمه
۱۴۵	۵-۲-۶-۱۱-۲ میانه
۱۴۵	۵-۲-۶-۱۱-۳ انتها
۱۴۸	۵-۲-۷ تحلیل جامع داستان هجرت پیامبر- سال چهارم
۱۴۸	۵-۲-۷-۱ علت انتخاب
۱۴۹	۵-۲-۷-۲ اشخاص داستان
۱۴۹	۵-۲-۷-۳ مکان اصلی
۱۴۹	۵-۲-۷-۴ مکان‌های فرعی
۱۵۰	۵-۲-۷-۵ قالب داستان
۱۵۰	۵-۲-۷-۶ ساختار داستان
۱۵۰	۵-۲-۷-۷ موقعیت زمانی
۱۵۱	۵-۲-۷-۸ تم اصلی

۱۵۱	۵-۲-۷-۹ تم‌های فرعی
۱۵۲	۵-۲-۷-۱۰ مشروح داستان
۱۵۲	۵-۲-۷-۱۱ تحلیل شکلی و محتوایی
۱۵۲	۵-۲-۷-۱۱-۱ مقدمه
۱۵۵	۵-۲-۷-۱۱-۲ میانه
۱۵۸	۵-۲-۷-۱۱-۳ انتها
۱۶۳	۵-۲-۸ تحلیل جامع داستان «عزیر زنده می‌شود» سال پنجم
۱۶۳	۵-۲-۸-۱ علت انتخاب
۱۶۳	۵-۲-۸-۲ اشخاص داستان
۱۶۴	۵-۲-۸-۳ مکان اصلی
۱۶۴	۵-۲-۸-۴ مکان‌های فرعی
۱۶۴	۵-۲-۸-۵ قالب داستان
۱۶۴	۵-۲-۸-۶ ساختار داستان
۱۶۴	۵-۲-۸-۷ موقعیت زمانی
۱۶۴	۵-۲-۸-۸ تم اصلی
۱۶۵	۵-۲-۸-۹ تم‌های فرعی
۱۶۶	۵-۲-۸-۱۰ مشروح داستان

۱۶۶	۵-۲-۸-۱۱-۱ تحلیل شکلی و محتوایی
۱۶۶	۵-۲-۸-۱۱-۱-۱ مقدمه
۱۶۶	۵-۲-۸-۱۱-۲ میانه
۱۶۸	۵-۲-۸-۱۱-۳ انتها
۱۷۱	۵-۲-۹ تحلیل جامع داستان بشارت - سال پنجم
۱۷۱	۵-۲-۹-۱ علت انتخاب
۱۷۱	۵-۲-۹-۲ اشخاص داستان
۱۷۱	۵-۲-۹-۳ مکان اصلی
۱۷۱	۵-۲-۹-۴ مکان‌های فرعی
۱۷۲	۵-۲-۹-۵ قالب داستان
۱۷۲	۵-۲-۹-۶ ساختار داستان
۱۷۲	۵-۲-۹-۷ موقعیت زمانی
۱۷۲	۵-۲-۹-۸ تم اصلی
۱۷۲	۵-۲-۹-۹ تم‌های فرعی
۱۷۳	۵-۲-۹-۱۰ مشروح داستان
۱۷۳	۵-۲-۹-۱۱ تحلیل شکلی و محتوایی
۱۷۳	۵-۲-۹-۱۱-۱ مقدمه
۱۷۴	۵-۲-۹-۱۱-۲ میانه

۱۷۵	۳-۱۱-۹-۲-۵ انتها
۱۷۸	۱۲-۹-۲-۵ جمعبندی فصل پنجم
۱۸۰	- نتیجه‌گیری مطالب پایان‌نامه و پیشنهادها
۱۸۱	- نتیجه‌گیری
۱۸۳	- پیشنهادات
۱۸۶	- فهرست منابع
۱۸۷	- کتاب‌ها
۱۹۰	- رساله‌های دانشگاهی
۱۹۰	- پیوست‌ها
	- ترجمه چکیده به انگلیسی
	- جلد انگلیسی